

Pædagogisk læreplan for børnehaven ved Nøvling Skole og Børnehave

Senest opdateret: 26. september 2019

Denne læreplan bearbejdes
løbende.

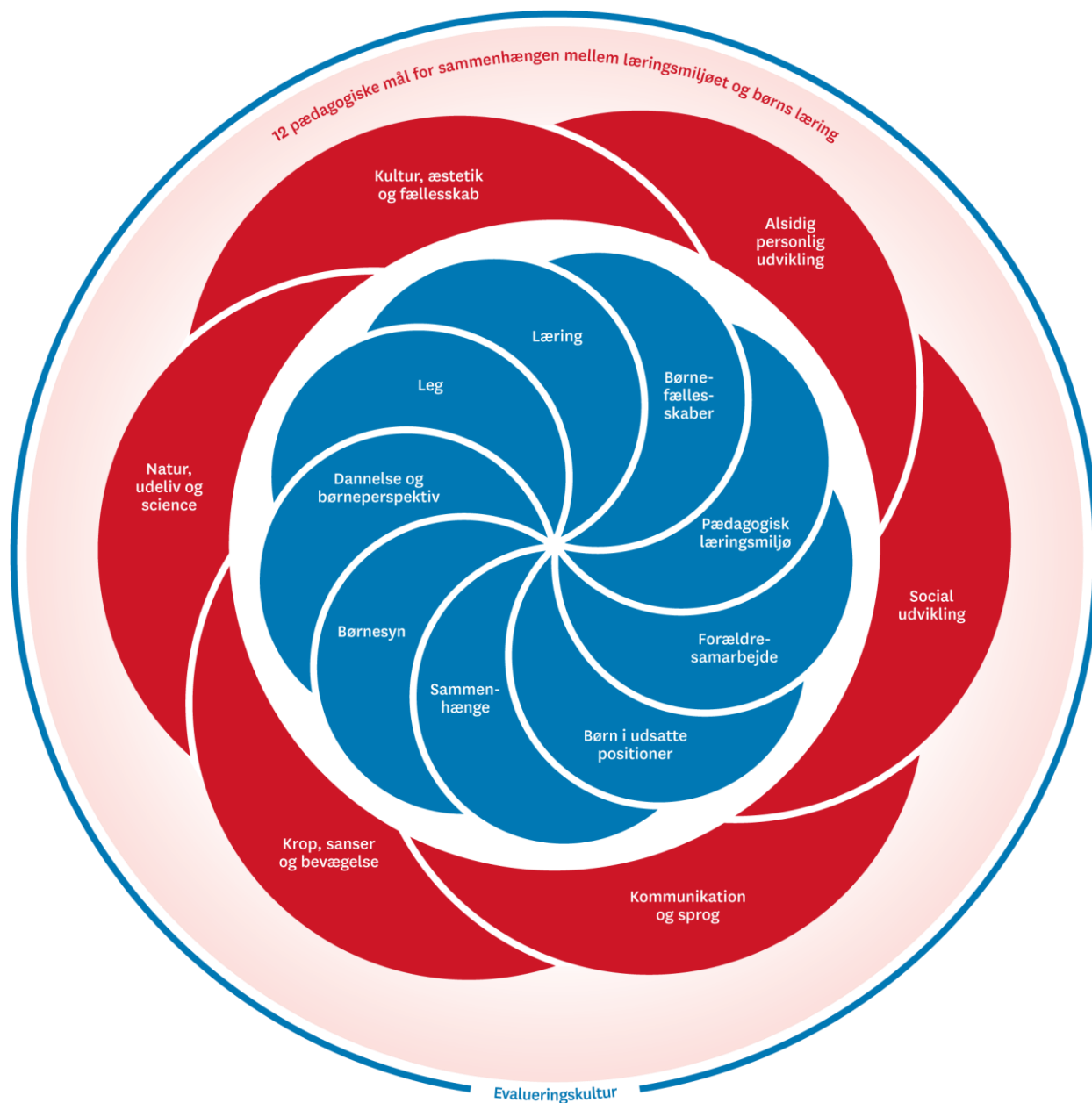
Om den pædagogiske læreplan for Nøvling Børnehave

Denne læreplan udgør en beskrivelse af det pædagogisk grundlag for det pædagogiske personales arbejde i Nøvling Børnehave. Læreplanen er derfor primært udarbejdet af og for det pædagogisk personale. Læreplanen er et arbejdsredskab, hvor intentionen med vores pædagogisk arbejde beskrives. Den er ikke noget endeligt produkt, men derimod under løbende udvikling, der gennem dialog og evaluering fortsat er i udvikling. Herigennem tages der højde for tiden, personalet og den pågældende børnegruppe. På forsiden fremgår det, hvornår denne udgave af læreplanen er opdateret.

Indholdsfortegnelse

Om den pædagogiske læreplan for Nøvling Børnehave	2
Indholdsfortegnelse.....	3
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Hvem er vi?.....	5
Pædagogisk grundlag	6
Barnesyn	6
Dannelse og børneperspektiv.....	8
Leg	9
Læring.....	10
Børnefællesskaber.....	10
Pædagogisk læringsmiljø.....	10
Forældresamarbejde.....	10
Børn i udsatte positioner.....	10
Sammenhæng til børnehaveklassen.....	10
Øvrige pædagogiske arbejdsområder	10
Inddragelse af lokalsamfundet.....	10
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	10
HjerneSmart	10
Landsbyordning.....	10
De seks læreplanstemaer	11
Alsidig personlig udvikling.....	11
Social udvikling.....	12
Kommunikation og sprog	13
Krop, sanser og bevægelse	14
Natur, udeliv og science	15
Kultur, æstetik og fællesskab.....	16
Evalueringskultur	17

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

Nøvling Skole og Børnehave
Aalborg Kommune
Nøvling Skolevej 5-7
9260 Gistrup
99 82 42 82
noevling-skole@aalborg.dk
<https://noevling-skole.skoleporten.dk/>

Antal børn: 30 børnehavebørn og 150 skolebørn.

Aldersgruppe 3-12 år

Antal stuer/afdelinger: Børnehave og skole.

Åbningstid: 6.30-17.00

Børnehaven:

Geografisk ligger Nøvling Skole og Børnehave cirka 10 km fra Aalborg centrum. Børnene er primært bosat i Nøvling og Visse.

Børnehavebørnene er inddelt i flere typer af grupperinger. Vi har fem spisegrupper sammensat på tværs af alder og køn. Derudover har vi tre grupper, hvor børnene er inddelt efter alder.

Pædagogisk grundlag

Barnesyn

“What we learn with pleasure we never forget” - Alfred Mercier.

Som ovenstående citat refererer til, arbejder vi med trivsel, læring og udvikling ud fra en hel dagligdag, der skal skabe rum herfor og ikke kun ud fra afgrænsede aktiviteter.

En grundsten til det gode børneliv er tryghed. Dette afspejler sig i vores barnesyn, der er kendetegnet ved:

- Leg for legens skyld
- Leg for læringens skyld
- Børn lærer gennem interaktion med andre, både yngre og ældre
- Både børn, forældre og personale skal være trygge

Trygheden skaber mulighed for, at barnet kan trives, kan udvikle sig og kan lære. I Nøvling Børnehave findes der ikke én opskrift på tryghed. Alle børn er forskellige og har derfor forskellige behov, der skal opfyldes, førend de kan opleve tryghed. I Nøvling Børnehave vil børnene derfor opleve at have deres egen voksen i børnehaven fra begyndelsen af deres tid i vores børnehave. En voksen der, sammen med børn fra børnehaven, har lavet et velkomstbrev til barnet, som barnet får, når det begynder i børnehaven.

Velkomstbrevet indeholder tegninger fra de andre børn, samt nogle informationer til barnets forældre. Barnet vil ligeledes møde voksne, der har været i dialog med barnets forældre, for at skabe udgangspunkt for en tryk opstart i børnehaven. Trygheden er dog ikke kun væsentlig i opstarten, men igennem hele børnehavetiden. Vi vægter ligeledes den trygge ramme, for at skabe mulighed for medbestemmelse fra børnene. Den trygge ramme giver mulighed for den eksplorative og undersøgende tilgang til leg og læring, hvorigennem børnenes egne idéer får mulighed for at videreudvikle sig i samspil med både jævnaldrende, yngre og ældre børn. De yngste børn i børnehaven spejler sig således i hinanden og de ældre børn. De ældre børn i børnehaven har muligheden for at spejle sig i skolebørnene, da vi har den unikke mulighed for det tætte samarbejde med vores egen skole. Dette praktiserer vi ved at børnene på skolen besøger børnehaven og omvendt. De ældste børn profiterer ligeledes ved at indgå i interaktioner med hinanden og de yngre børn. Dette sker ved, at de får en anden forståelse for deres egen kunnen og formåen og en forståelse for de yngste behov for omsorg. Ud fra denne forståelse af barnet og dette syn på dét at være barn, indretter vi vores pædagogiske læringsmiljø. Det pædagogiske læringsmiljø både af de fysiske rammer og indretning samt den pædagogik som gør sig gældende i disse rammer.

Fysisk har vi indrettet vores børnehave efter at have mulighed for bevægelse af forskellig karakter både indendørs og udendørs. I flere rum sørger vi for at have muligheden for at etablere gulvplads. Vores lokaler har således én eller flere tiltænkte funktioner. Alle vores rum er dog fleksible og kan derfor hurtigt få en ny funktion - på initiativ fra enten børn eller voksne. Herigennem har vi både plads til vilde lege samt fordybelse i større og mindre grupper.

Disse rum fyldes både med voksenstyrede og planlagte aktiviteter, lege opstået i samspil mellem børn og voksne, samt den enkelte eller en gruppe af børns fri fantasi. Der er rum for alle tre elementer, som vi vægter højt og derfor har som en fast del af dagligdagen. Vi tror nemlig på, at de ting, som børnene skal lære, skal gentages. Et eksempel herpå, er vores garderobe: Vi tror på selvhjulpenhed har en effekt på barnets selvværd, hvorfor det selv at kunne tage tøj på, er en stor succes for barnet. Børnene forsøger derfor selv at tage tøj på og klare selv, hvad de kan og bliver samtidig støttet af en voksen. På denne måde støttes barnet til at blive lige tilpas udfordret og mærker samtidig den væsentlige støtte og tryghed fra en voksen.

Garderoben er blot et eksempel, på vores pædagogisk læringsmiljø. Hele vores ugeplan er bygget op omkring situationer, hvori vi indtænker rum for læring og leg i både voksenstyrede og voksenstøttede aktiviteter.

Ingen dage i Nøvling børnehave består udelukkende af voksen- eller børnestyrede aktiviteter. Hver dag foregår i indenfor en fast ramme, der giver plads til både medbestemmelse og selvbestemmelse for hvert enkelt barn. Nogle aktiviteter er *skal*, hvor rammen sættes klart og tydeligt af de voksne. Andre aktiviteter er *kan*, hvor børnene inviteres til at deltage. Derudover er der ligeledes større tidsrum i dagligdagen, hvor børnene frit kan vælge og udvikle deres egne lege både inde og ude, alene, i mindre eller større grupper. Børnene bliver således involveret i forskellige beslutninger og får derigennem en fornemmelse af, at deres

bidrag, deres idéer og deres perspektiv har en værdi og en betydning. Netop dette perspektiv - børneperspektiv har vi en særlig nysgerrighed på.

Som voksen ser verden væsentlig anderledes uden, end børnenes verden. Derfor forsøger vi at forstå børnenes perspektiv, ved at være i dialog omkring forskellige ting, såsom: *Hvordan oplevede du den leg? Hvad er sjovt at lave? Hvordan kan det være, at du bliver ked af det?* Dialogen herom er med til at skabe rum for udvikling af hvert enkelt barns eget perspektiv på egen situation. Derudover fokuserer vi ligeledes på at få børnene imellem til at forstå hinandens perspektiver i en given situation. Denne forståelse for eget og andres perspektiv vægtes således, som et element af den demokratiske dannelse, der er del af den daglige pædagogiske praksis i Nøvling børnehave.

Dannelse og børneperspektiv

Når vi taler om dannelse og børneperspektiv, er vores intention, at børnene oplever, at børns perspektiv inkluderes i forbindelse med pædagogiske overvejelser.

Dette kommer blandt andet til udtryk gennem vores samling, hvor vi arbejder med, at det enkelte barn føler, at det er en betydningsfuld del af fællesskabet. En situation i hverdagen, hvor vi tilstræber, at børnene oplever dette, er i forbindelse med vores samlinger. Til vores samlinger tager vi forskellige emner om, hvorigennem vi taler om værdier og viden i børnehøjde. Vi inddrager børnenes perspektiv og tilstræber efterfølgende at undersøge deres oplevelse af samlingen. For ligesom i alle andre af hverdagens små situationer, kan vi ikke vide, hvordan børnene har oplevet dette. Vi går derfor nysgerrig til værks, ved at være i dialog med børnegruppen omkring deres oplevelse: Hvad skete der til samlingen? Hvordan oplevede du samlingen? Hvad skulle der til for, at du vil føle, at samlingen endnu mere spændende?

I disse dialoger tager vi ligeledes højde for de forskellige forudsætninger børnene har for at indgå i sådanne dialoger og demokratiske forhandlinger. Disse forskellige forudsætninger kan for eksempel skyldes alder.

Målene for vores samling er således:

- At det enkelte barn føler, at det er en betydningsfuld del af fællesskabet til samling.
- Børnene oplever, at børns perspektiv inkluderes i forbindelse med pædagogiske overvejelser.

En del af vores syn på børneperspektivet er, hvorvidt vi forstår børnenes perspektiv. Derudover ønsker vi at facilitere dialoger, hvor børnene lærer mere om hinandens perspektiv. Vi fremmer derved børnenes nysgerrighed på hinanden.

Foruden vores intention omhandlende, at børnene skal opleve, at børns perspektiver inddrages og at de føler sig som en betydningsfuld del af fællesskabet, har vi følgende nøgleord, når det kommer til dannelse: Respekt, høflighed, dialog, demokrati og fællesskab.

Leg

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Fysisk er vores børnehave derfor indrettet til, at der er varierede typer af lokaler og muligheder, for at stimulere flest muligt til leg og fantasi. Personalet indgår i samspil med børnene om at udvikle forskellige lege og aktiviteter. Dette sker både på baggrund af børnenes egne initiativer og baggrund af voksenstyrede forløb eller aktiviteter.

I legene udfordres børnenes samspilskompetencer. Mange lege kræver en god social forståelse af roller og kompetence til at kunne navigere i skiftende roller. For at børnene kan lære at navigere heri, støtter personalet børnene i at indtage forskellige roller i legene. Dette gøres, for at hvert enkelt barn kan udvikle sin egen identitet. Børnenes roller udfordres blandt andet også via aktiviteter såsom skuespil.

For at arbejde udviklende med børnenes leg, observerer, dokumentere og evaluerer vi løbende med henblik på at undersøge børnenes samspil i forbindelse med deres leg.

Læring.

Læring i Nøvling Børnehave er, når der skabes en forståelse mellem for eksempel en handling og et udfald på denne handling. Læring skal derfor forstås bredt og finder sted i alle vores rutinesituationer, planlagte aktiviteter, lege og udforskning er for eksempel naturen.

Grundet de mange aspekter af læring, som vi ønsker at skabe rum for, har vi derfor en blanding af voksenstyrede aktiviteter og rum for, at børnene selv kan igangsætte lege med deltagelse af andre børn og voksne.

Børnefællesskaber.

Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø.

Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde.

Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring. Derfor har vores børnehaveforældreråd en vigtig rolle. Børnehaveforældrerådet arrangerer fælles arrangementer for hele forældre- og børnegruppen. Dette med henblik på at skabe et positivt socialt samspil mellem forældre, der har en afsmittende effekt på børnegruppen. Er dialogen blandt forældrene i top, har det positiv indvirkning på børnegruppen. Vi ser derfor forældregruppen som vigtige rollemodeller for hele børnegruppens samspil.

Forældrene inviteres ligeledes ind til samarbejde i de daglige afleverings- og afhentningssituationer, i forbindelse med 3-månederssamtaler, forældremøde og overleveringssamtaler.

Børn i udsatte positioner.

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen.

Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Øvrige pædagogiske arbejdsområder

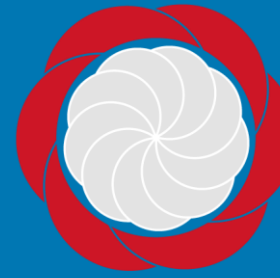
Inddragelse af lokalsamfundet

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

HjerneSmart

Landsbyordning

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse." Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?
Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.
Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.
Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”
Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.